

uddannelsesinstitutionerne for at skabe en større helhed for flaskehalsindsatsen.

Der er også forhold som gør, at arbejdsmarkedssystemet har begrænsede muligheder for at kunne sætte ind eller sætte ind i tide. Arbejdsgiverne har et ansvar for en tilstrækkelig uddannelses- og personaleplanlægning for at undgå situationer, hvor der er problemer med at rekruttere personale med de rette kvalifikationer. Og et ansvar for i tilfælde af sådanne problemer at melde sine behov til AF så tidligt som muligt for at der kan tages de nødvendige arbejdsmarkedspolitiske initiativer i tide.

Udformningen af nye initiativer på øvrige politikområder kan også have betydning for arbejdsmarkedet. Det er derfor vigtigt fortsat at inddrage hensynet til et velfungerende arbejdsmarked i forbindelse med målet om at nedbringe ledigheden yderligere i de kommende år.

UDVIKLINGEN I LEDIGHEDEN OG FLASKEHALSSITUATIONEN

Det økonomiske opsving er fortsat gennem 1997 og beskæftigelsen er fortsat stigende. Gennem det seneste år er der kommet 50.000 flere i beskæftigelse, og ledigheden er faldet med mere end 25.000 personer. På trods af, at opsvinget har medført en skærpet rekrutteringssituation især på det faglærte område, er det dog fortsat kun en beskedne del af virksomhederne i både bygge- og anlægssektoren og i industrien, der melder om, at produktionen begrænses af mangel på arbejdskraft.

Beskæftigelsen er for 2. kvartal 1997 på samme niveau som i 1986, og i flere regioner er ledigheden lavere end under midtfirsernes opsving. I det store hele kan det dog konstateres, at det er lykkedes at nedbringe ledigheden betydeligt, mens egentlige flaskehalse og mærkbare lønstigninger hidtil har været undgået.

Det er en anderledes udvikling end i midtfirserne, hvor opsvinget i høj grad var præget af flaskehalse inden for visse faggrupper bl.a. byggefagene og metal. Medvirkende til den mere moderate udvikling i dette opsving er, at fremgangen i beskæftigelsen og dermed ledighedsfaldet fagligt er mere bredt sammensat end i midtfirserne.

Selv om den samlede ledighed er længere nede end i 1986, er ledigheden blandt de faggrupper, der historisk har haft størst indflydelse

på lønudviklingen (bygge- og metalfagene) faldet relativt mindre end den samlede ledighed og ligger fortsat over niveauet i midtfirserne. Dette er sammen med den lave lønudvikling i udlandet medvirkende til, at dette opsving endnu ikke har medført samme lønpres som det forrige. Ledigheden er dog flere steder nu så langt nede, at der er en reel risiko for, at der kan opstå mangel på arbejdskraft i visse regioner.

Ledighedsforskellene mellem landsdelene er større i dag end under forrige opsving. (Kilde: Notat fra Arbejdsministeriet om ledighedens geografiske skævhed, nov. 97.). Dette kan føre til, at lønnen vil stige, hvis efterspørgslen stiger yderligere i de regioner, hvor der er størst efterspørgsel efter faglært arbejdskraft, hvilket erfaringsmæssigt kan smitte af til andre regioner og fag.

Den nuværende arbejdsmarkedspolitiske situation og forventningerne til en fortsat høj aktivitet i industrien og bygge- og anlægssektoren understreger derfor vigtigheden af overvågningsindsatsen og de flaskehalsforebyggede initiativer, der løbende gennemføres i de enkelte regioner.

I de regionale arbejdsmarkedsråds kvartalsvise flaskehalsredegørelser foretages en løbende vurdering af den aktuelle flaskehalsituation, øvrige balanceproblemer samt potentielle flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet på lidt længere sigt.

I vurderingen indgår ikke kun erfaringer fra rekrutteringsarbejdet på de dele af arbejdsmarkedet, som AF traditionelt betjener, men også AF's systemviden fra overvågningsindsatsen om udviklingen på de dele af arbejdsmarkedet, som AF ikke aktuelt har et formidlingsmæssigt samarbejde med.

Arbejdsmarkedsrådenes vurderinger af den aktuelle og den potentielle flaskehalsituation bygger på en præcis arbejdsmarkedspolitisk definition af et flaskehalsproblem, og der skal være tale om »... en mere end rent midlertidig efterspørgsel fra virksomhederne i regionen efter arbejdskraft med bestemte faglige kvalifikationer, der ikke kan tilfredsstilles med ledig arbejdskraft«.

Herudover vurderer rådene omfanget af øvrige balanceproblemer på arbejdsmarkedet i form af udækkede arbejdskraftbehov, som skyldes andre årsager end manglende kvalifikationer. Det kan for eksempel være særlige løn- eller arbejdsforhold, særlige krav fra virksomhederne om omfattende erhvervs erfaring,